

कलस्टर योजनेअंतर्गत कृषि विभागास वागळे
इस्टेट येथील जमीनीच्या मोबदल्यात ठाणे
महानगरपालिकेकडील मौजे बाळकुम येथील
जागा कृषि विभागाला हस्तांतरीत
करण्यासाठी प्रथमतः महसूल विभागास
प्रत्यार्पित करण्याकरीता शासन मंजूरी प्रदान
करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग,

निर्णय क्रमांक:-ठामपा-२१२३/अनौस.क्र.५/प्र.क्र. २५१/नवि-२३

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक:- ०७ नोव्हेंबर, २०२३.

वाचा:-

- १) मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखालील दि. २८.०७.२०२२ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त दि. १०.०८.२०२२.
- २) मा. मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखालील दि. १३.०९.२०२२ व दि. १०.११.२०२२ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.
- ३) कृषी विभाग यांची कार्यालयीन टिप्पणी दि. १६.०२.२०२३
- ४) अपर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय यांच्या अध्यक्षतेखालील दि. ०६.०३.२०२३ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.
- ५) कृषी व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.कृषिआ-२८१९/प्र.क्र.१०७/१६-ओ, दि. २९.०३.२०२३.
- ६) आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका यांचे पत्र दि. १६.०३.२०२३
- ७) महसूल व वन विभाग कार्यालयीन टिप्पणी दि. २५.०७.२०२३
- ८) आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका यांचे पत्र दि. ०८.०८.२०२३
- ९) महसूल व वन विभाग कार्यालयीन टिप्पणी दि. ०५.०९.२०२३

प्रस्तावना:-

ठाणे महानगरपालिका क्षेत्रात कलस्टर डेव्हलपमेंट या योजनेच्या अंमलबजावणी अंतर्गत वागळे इस्टेट येथील कृषि विभागाची जागा ठाणे महानगरपालिकेकडे वर्ग करणेच्या अनुषंगाने मा. मुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २८.०७.२०२२ रोजी बैठक झाली. सदर बैठकीच्या संदर्भाधीन क्र. १ वरील इतिवृत्तानुसार पुढील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-

- मा. मुख्यमंत्री महोदय यांनी मागील बैठकीतील चर्चेनुसार व ठाणे महानगरपालिकेने त्या अनुषंगाने दिलेल्या प्रस्तावानुसार कृषि विभागास त्यांच्या १.९३२ हे. जागेच्या मोबदल्यात पर्यायी स्वरूपात मौजे बाळकुम स.क्र. ९९,१००,१०१ मधील क्षेत्र ३.०१३ हे. पैकी मुल्यांकनाप्रमाणे उपलब्ध होणारी जागा व अस्तित्वात असलेल्या बांधकामाच्या प्रमाणात नवीन बांधीव क्षेत्र व त्या अनुषंगाने वजा होणारे देय जागेचे क्षेत्र अशा प्रस्तावास १५ दिवसात प्राथमिक मंजूरी आवश्यक त्या सुधारणेसह द्यावी व जागेच्या हस्तांतरणाची कार्यवाही तात्काळ पूर्ण करावी. कृषि विभागाचे अस्तित्वात असलेले

सदर कार्यालयाचे नवीन जागेत बांधकाम पूर्ण होईपर्यंत विभागास कशिषपार्क येथील महानगरपालिकेच्या मालकीच्या इमारतीमध्ये पर्यायी व्यवस्था कोणत्याही प्रकारचे भाडे आकारणी न करता उपलब्ध करून घावी.

०२. उपरोक्त दिनांक २८.०७.२०२२ रोजीच्या बैठकीच्या इतिवृत्ताच्या अनुषंगाने मा.मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखालील दिनांक १३.०९.२०२२ रोजी आढावा बैठक आयोजित करण्यात आली होती. उपरोक्त बैठकीमध्ये खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला:-

- कृषि विभागास त्यांच्या बाधीत जागेइतका पर्यायी भूखंड ठाणे महापालिका क्षेत्रात अन्यत्र महापालिकेने घावा आणि त्यावर अस्तित्वातील बांधकामाच्या दिडपट बांधकाम करून घावे. सदरचे बांधकाम क्लस्टर योजनेचे काम सुरु होताच हाती घ्यावे. उक्त बांधकाम ३ वर्षांच्या आत पूर्ण करावे. दरम्यानच्या काळात कृषि विभागाकरीता कशिषपार्क येथील ठाणे महानगरपालिकेच्या इमारतीमध्ये पर्यायी जागा कार्यालयासाठी उपलब्ध करून घावी. तसेच उक्त पर्यायी जागेत कृषि विभागास आवश्यक प्रयोग शाळेकरीता ठाणे महानगरपालिकेने आवश्यक निधी उपलब्ध घावा अथवा प्रयोग शाळेला आवश्यक फर्निचर उपलब्ध करून घावे. कृषी विभागाने सदर जागा ठाणे महानगरपालिकेस हस्तांतरीत करण्यासाठी जागेचे प्रत्यार्पण महसूल विभागाकडे १५ दिवसांत करावे. तदनंतर महसूल विभागाने सदरची जागा क्लस्टर योजनेकरीता ठाणे महानगरपालिकेस उपरोक्त सुविधा भूखंडाच्या मोबदल्यात हस्तांतरीत करावी.

०३. तदनंतर ठाणे शहरातील विविध विषयांचा आढावा घेण्यासाठी मा.मुख्य सचिव महोदयांकडे दिनांक १०.११.२०२२ रोजी आयोजित बैठकीच्या इतिवृत्तामध्ये कृषि विभागाच्या वागळे इस्टेट येथील जमिनीच्या मोबदल्याबाबत खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आल्याचे नमूद करण्यात आले आहे:-

- कृषि विभागाने ठाणे महानगरपालिकेस यापूर्वीच प्राथमिक सहमती कळविली असून कृषी विभागाच्या सहमतीप्रमाणे पर्यायी भूखंड महापालिकेने उपलब्ध करून घावा आणि त्यावर अस्तित्वातील बांधकामाच्या दिडपट बांधकाम करून देण्यात यावे. सदरचे बांधकाम क्लस्टर योजनेचे काम सुरु होताच हाती घेण्यात यावे. महापालिकेने कृषि विभागास तात्पुरती पर्यायी जागा उपलब्ध करून दिली असून, त्यामध्ये कृषि विभाग कार्यालय व प्रयोगशाळा सत्वर हलविण्याची कार्यवाही कृषि विभागाने करावी. तसेच जे फर्निचर हलविण्याजोगे नाही, त्याबाबतचा खर्च महापालिकेस कळवावा. सदर बाबत महापालिकेने आवश्यक निधी सत्वर उपलब्ध करून घावा. वरील कार्यवाही एक महिन्याच्या आत पूर्ण करावी. कृषि विभागाने सदर जागा ठाणे महापालिकेस हस्तांतरीत करण्यासाठी जागेचे प्रत्यार्पण महसूल विभागाकडे पंधरा दिवसात करावे. तदनंतर महसूल विभागाने सदरची जागा क्लस्टर योजनेकरीता ठाणे महापालिकेस उपरोक्त सुविधा भूखंडाच्या मोबदल्यात हस्तांतरीत करावी.

०४. दरम्यान दिनांक ०६.०३.२०२३ रोजी अप्पर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय यांच्याकडे ठाणे क्लस्टर विकासासंदर्भात आढावा बैठक झाली असून सदर बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार खालील प्रमाणे निर्देश देण्यात आले आहेत.

- ठाणे महानगरपालिकेने कृषि विभागाला २.२७ हे. क्षेत्राची जागा हस्तांतरीत करण्यासाठी नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासनाकडे पुर्वमंजूरीकरीता प्रस्ताव सादर करावा. कृषि विभागाची प्रयोगशाळा आहे त्याच ठिकाणी चालू ठेवावी. ठाणे महानगरपालिकेने कशिषपार्कच्या आसपास प्रयोगशाळेकरीता सुयोग्य जागा उपलब्ध आहे का याची तपासणी करावी. ठाणे महानगरपालिकेने कृषि विभागास पर्यायी जागा उपलब्ध करून दिल्यानंतर सदर जागेवर प्रयोगशाळेचे बांधकाम प्रथम टप्प्यात पूर्ण करून द्यावे.

०५. उपरोलेखित निर्णयानुसार संदर्भाधीन क्र. ५ अन्वये कृषि व पदुम विभागाने त्यांच्या अधिपत्याखाली कृषि भवन वागळे इस्टेट, मौजे पाचपाखाडी, जि. ठाणे, येथील १.९३२ हे. जमीन क्लस्टर डेव्हलपमेंटकरीता ठाणे महानगरपालिकेकडे वर्ग करण्यासाठी महसूल व वन विभागाच्या शासन परिपत्रक दिनांक ०९.०९.१९७१ व दिनांक ०९.०९.२००८ मधील तरतुदीनुसार व विविध अटी व शर्तीच्या आधारे अधिन राहून महसूल व वन विभागास प्रत्यार्पित करण्यास शासन मंजूरी प्रदान केली आहे.

०६. तथापि, आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका यांनी संदर्भाधीन क्र. ६ व ८ अन्वये किसननगर युआरपी १२ अंतर्गत ठाणे महानगरपालिकेच्या मालकीचा सर्वे क्र. ९९,१००,१०१ मधील मौजे बाळकुम येथील २.२७ हे. क्षेत्राचा सुविधा भूखंड कृषि विभागास (त्यांच्या वागळे इस्टेटमधील १.९३ हे. जमीनीच्या मोबदल्यात) हस्तांतर करण्यासाठी शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. तदनुषंगाने महसूल व वन विभागाने संदर्भाधीन क्र. ७ व ९ अन्वये प्रस्तावित केले आहे. सबूब, उपरोक्त जमीन प्रथमत: महसूल विभागाकडे प्रत्यार्पित करून त्यांच्यामार्फत कृषि विभागास हस्तांतरीत करण्यास पुर्वमंजूरी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती. त्यानुसार शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

कृषि विभागाच्या ताब्यातील व मालकीची मौजे पाचपाखाडी ता.जि.ठाणे येथील १.९३२ हेक्टर जमीन (सर्वे नं.२७४/ब,२७६/ब, २७७/ड, २७८/ड) क्लस्टर डेव्हलपमेंटकरीता ठाणे महानगरपालिकेकडे वर्ग करणेबाबत दिनांक २८.०७.२०२२ रोजी मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखालील बैठकीत निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

त्यास अनुसरून कृषि विभागाच्या ताब्यातील व मालकीची कृषि भवन, वागळे इस्टेट, रोड नं.१६, झेड लेन, प्लॉट नं. ३० अे, मौजे पाचपाखाडी, ता. जि. ठाणे येथील १.९३२ हेक्टर जमीन क्लस्टर डेव्हलपमेंटकरीता ठाणे महानगरपालिकेकडे वर्ग करण्यासाठी, महसूल व वन विभागास प्रत्यार्पित करण्यास संदर्भाधीन क्र. ५, दिनांक २९.०३.२०२३ च्या कृषि विभागाच्या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात आली आहे.

तथापि, कृषी विभागाची उपरोक्त १.९३२ हे. जागा ठाणे महापालिकेकडे हस्तांतरीत करण्याच्या मोबदल्यात ठाणे महानगरपालिकेकडून पर्यायी जागेच्या स्वरूपात ठाणे महानगरपालिकेच्या मालकीचा मौजे बाळकुम येथील २.२७ हे. चा सुविधा भूखंड (सर्वे क्र. ९९, १०० व १०१) कृषि विभागास हस्तांतरीत करण्यासाठी प्रथमत: महसूल व वन विभागास प्रत्यार्पित करण्यास शासन मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

तसेच, उपरोक्त नमूद २.२७ हे. चा सुविधा भूखंड (सर्वे क्र.९९, १०० व १०१) कृषि विभागास कायदेशिररीत्या हस्तांतरीत करण्यासाठी महसूल विभाग/ जिल्हाधिकारी ठाणे यांच्याकडे प्रथमत: प्रत्यर्पित करण्याची नियमोचित कार्यवाही आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका यांनी करावी, असे निर्देश देण्यात येत आहेत. तरी कृषि विभागाच्या संदर्भाधीन शासन निर्णयातील सर्व अटी व शर्तीचे व महसूल वन विभागाच्या शासन परिपत्रक दिनांक ०९.०९.१९७१ आणि दिनांक ०८.०९.२००८ मधील तरतुदींचे पालन करणे बंधनकारक राहील.

३. प्रस्तुत शासन निर्णय आयुक्त, महानगरपालिका ठाणे यांचे दिनांक १६.०३.२०२३ व दिनांक ०८.०८.२०२३ रोजीच्या प्रस्तावातील मुद्दे आणि महसूल व वन विभागाच्या अनौ.सं.क्र. जमीन २७२३/UOR-१/प्र.क्र.२३/ज-४, दिनांक ०५.०९.२०२३ अन्वये दिलेल्या अभिप्रायांनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. प्रस्तुत शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२३११०७१०४९५१६९२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(निकेता पांडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, उपमुख्यमंत्री कार्यालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
६. प्रधान सचिव (न.वि.-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
७. प्रधान सचिव (नवि-२) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
९. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, ठाणे,
१०. जिल्हाधिकारी, ठाणे, जि. ठाणे
११. आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका, ठाणे
१२. निवड नस्ती (नवि-२३)